

การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย The Development of a Political Literacy Inventory for Upper Primary School Students

นางสาวภัทรสุดา แก้วโวหาร *

Pattarasuda Kaewwohan

ศ.ดร.ศิริชัย กาญจนาวาสี **

Prof.Sirichai Kanjanawasee, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 3) เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ กับ นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 797 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบวัดหลายตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง มี 15 ตัวชี้วัด แบบวัดเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยแต่ละองค์ประกอบมีข้อคำถามองค์ประกอบละ 10 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ (2) แบบวัดมีความเที่ยงเท่ากับ 0.82 (3) ผลจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการรู้ทางการเมือง พบว่า นักเรียนของโรงเรียนสาธิตฯ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการรู้ทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สพฐ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดล พบว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 108.24, df = 83, p = .53, GFI = 0.98, AGFI = 0.96 RMR = 0.03, และ RMSEA = 0.02

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: pattarasuda_mo@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Sirichai.K@Chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The objectives of the research were: 1.) to develop the political literacy inventory of upper primary school students; 2.) to analyze the political literacy inventory; 3.) to compare the political literacy of students attending demonstrative schools with students attending schools under Office of the Basic Education Commission (OBEC). The participants were 797 upper primary students. The instrument used in this research was the political literacy inventory. The test provides 30 items. Data were analyzed using descriptive statistics, internal consistency of reliability, independent-t test and confirmatory factor analysis.

The results are as follows: 1.) The political literacy of upper primary school students consists of three factors: political knowledge, political skills and political attitudes. The political literacy inventory has 15 indicators, 4 multiple choice, each factor has 10 questions, totalling 30 items. 2.) Internal consistency reliability was 0.82. 3.) Students attending demonstrative schools have higher scores than students attending schools that are under OBEC at a statistical significant level of .05. The political literacy for upper primary school student's validity found that the model fit the empirical data (Chi-square = 108.24, df =83, $p = .53$, GFI = 0.98, AGFI = 0.96 RMR = 0.03, และ RMSEA = 0.02)

คำสำคัญ: แบบวัด / การรู้ทางการเมือง

KEYWORDS: INVENTORY / POLITICAL LITERACY

บทนำ

การปกครองของประเทศไทย เป็นการปกครองรูปแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งการปกครองรูปแบบประชาธิปไตยถือเป็นการปกครองที่ดีที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากการปกครองที่มอบสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชน แต่ถึงแม้ว่าการปกครองรูปแบบประชาธิปไตย จะเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด แต่ยังมีเผชิญกับปัญหาต่างๆมากมาย โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากประชาชนผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง

สาเหตุสำคัญของปัญหาที่เกิดจากประชาชนนั้นส่วนใหญ่มาจากการที่ประชาชนไม่ทราบถึงสิทธิ บทบาท หน้าที่ และเสรีภาพของตนเอง อีกทั้งประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) ที่ส่งผลให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่ไม่สอดคล้องกับวิถีประชาธิปไตย (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) และควรจะต้องส่งเสริมตั้งแต่เด็ก เพื่อเติบโตขึ้นมาเป็นประชาชนที่อยู่ในวัฒนธรรมทางการเมืองที่เหมาะสมต่อไป

มุลินิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558) กล่าวว่า การเมืองในที่นี้หมายถึงระบบการใช้อำนาจบริหารจัดการให้พวกเราทุกคนมีชีวิตที่ดี มีความสุข มีคุณค่า มั่นคงปลอดภัย มีสิทธิและเสรีภาพได้รับความยุติธรรม ในกิจกรรมประจำวันของเรานั้น มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง เช่น อาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน ก็ต้องมีการเมืองเข้ามาจัดการให้น้ำประปาที่สะอาด สะดวก และไม่แพงเกินไป ต้องมีการเมืองเข้ามาควบคุมคุณภาพของสบู่ ยาสีฟัน ยาสระผม และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เป็นต้น

Dawson และ Prewitt (1977, อ้างถึงใน สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา, 2552) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางการเมืองมีรากฐานมาตั้งแต่วัยเด็กซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ ค่านิยมเกี่ยวกับการเมืองหรือความโน้มเอียงทางการเมือง

จะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบ มุ่งเน้นให้นักเรียนทราบถึงบทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ของประเทศ และตัวชี้วัดอื่นๆที่ต้องการบ่งชี้ว่านักเรียนเรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาส่วนนั้น แต่จะเห็นได้ว่าทุกตัวชี้วัด ไม่ได้เน้นย้ำให้นักเรียนทราบว่ากำลังเรียนรู้เรื่องของการเมืองไปในตัว

งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือศึกษาเกี่ยวกับวัยผู้ใหญ่ เช่น งานวิจัยของอนุกุล จินตรักษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเปรียบเทียบการรับรู้ทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามเพศ มีเพียงงานวิจัยไม่กี่เรื่องที่ศึกษาการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เช่น งานวิจัยของ Rosamunde Catriona Bosse Chitty (2015) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการระบุตัวอย่างและการรับรู้ของเด็กที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการเมืองในโรงเรียน สำรวจและอธิบายโครงสร้างและพฤติกรรมทางการเมืองของเด็ก สร้างโอกาสที่จะทบทวนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ธรรมชาติและ ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและหน่วยงานต่างๆ ในโรงเรียน และสร้างทฤษฎีที่อธิบายโครงสร้าง วิธีปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความสามารถในโรงเรียน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่า งานวิจัยส่วนใหญ่นิยามวัดการรู้ทางการเมืองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และวัยผู้ใหญ่ แต่ถ้ามีเครื่องมือที่สามารถวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจะทำให้ทราบถึงแนวโน้มอนาคตของพลเมืองไทยต่อการรับรู้ทางการเมือง การสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็กหรือวัยประถมศึกษา จะทำให้อนาคตประเทศได้พลเมืองที่มีความเข้าใจต่อระบบการขับเคลื่อนประเทศ โดยมีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการเตรียมพร้อมให้นักเรียนทราบว่าเมื่อถึงวัยที่นักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยตรง นักเรียนควรจะปฏิบัติตนอย่างไร ในฐานะพลเมืองที่มีคุณภาพ เมื่อพลเมืองมีคุณภาพ จะช่วยให้ระบบการเมืองมีคุณภาพเช่นเดียวกัน

จากความสำคัญของปัญหาพบว่าการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีความสำคัญ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่นิยมหรือแพร่หลาย อีกทั้งแบบวัดต่างๆที่เป็นเครื่องมือของงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่เหมาะกับวัยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และยังไม่กระจ่างชัดในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นมา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยการพัฒนาจะมีวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดให้มีคุณภาพ สามารถอ้างอิงถึงกลุ่มประชากร สามารถนำไปใช้วัดผลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการศึกษางานวิจัยของ Carol และ Cella (1997) ที่ได้เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการรู้ทางการเมือง มาจาก เพศ เกรดเฉลี่ย เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง เป็นตัวแปรเริ่มต้นส่งผลไปสู่การรู้ทางการเมืองให้เกิดขึ้นกับตัวบุคคล

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ เปรียบเทียบกับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนที่ต่างสังกัดกัน ย่อมมีข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกัน เมื่อทราบผลการวิจัยแล้วจะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้ตรงตามความต้องการของโรงเรียนในแต่ละสังกัด

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
- 2) เพื่อวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
- 3) เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ของนักเรียนในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการรู้ทางการเมือง (Political Literacy)

Crick and Porter (1978) กล่าวว่า การรู้ทางการเมือง (Political Literacy) จะต้องมีส่วนองค์ประกอบคือ ความรู้ ทักษะ และ เจตคติ ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบมีความสำคัญที่จะช่วยให้ผู้คนเกิดการรู้ทางการเมือง และสามารถประยุกต์ใช้ได้

องค์ประกอบการรู้ทางการเมือง

ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว (2559) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย ในสถาบันเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ด้านประชาธิปไตยให้สถานศึกษา เพื่อให้เกิด การพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย ดังนี้ 1) ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศ ประชาธิปไตย 2) ส่งเสริมอาจารย์ทุกคน ให้จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยให้สอดคล้องอย่างสม่ำเสมอ 3) ส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าใจ ในความเป็นประชาธิปไตย รู้จักปกครองตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เยาวภา ประคองศิลป์ (2549) ได้กำหนดเกณฑ์ในการวัดความเป็นประชาธิปไตย โดยได้กำหนดกรอบคุณลักษณะและพฤติกรรมประชาธิปไตยดังนี้ 1) การมีความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่น ศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย 2) การมีความเชื่อและยึดมั่นในคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ 3) การมีใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่มีเหตุผล 4) การเคารพในกติกา และกฎระเบียบของการปกครองแบบประชาธิปไตย 5) การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6) การมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเอง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดองค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้ ของการรู้ทางการเมือง โดยสามารถจัดแบ่งองค์ประกอบการรู้ทางการเมืองได้ 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทางการเมือง ทักษะทางการเมือง และเจตคติทางการเมือง และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมือง มีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
 - 1.1 อธิบายหลักของประชาธิปไตย 1.2 เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน
 - 1.3 เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง 1.4 รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน 1.5 รู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน
2. องค์ประกอบด้านทักษะทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
 - 2.1 ประยุกต์ใช้หลักประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน 2.2 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ 2.3 ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล 2.4 เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน 2.5 ปฏิบัติตนตามกฎหมายของโรงเรียน
3. องค์ประกอบด้านเจตคติทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
 - 3.1 เชื่อมมั่นในหลักของประชาธิปไตย 3.2 ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น 3.3 ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน 3.4 เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 3.5 มีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีโดยรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 4,643 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 1,629,406 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

ตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560 เพื่อเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนจากโรงเรียนที่อยู่ภายใต้สังกัดที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified 2 stage sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยเริ่มจากการจำแนกโรงเรียนออกเป็นโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา (บางเขน) โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา วิทยาเขตกำแพงแสน สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านคลองหลวง โรงเรียนบ้านนาล้อม โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 9 และโรงเรียนวัดห้วยบุญ

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) เพื่อสุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่สุ่มไว้ในขั้นที่ 1 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ทั้งนี้แต่ละโรงเรียนจะได้จำนวนตัวอย่างไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับขนาดโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยได้

จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 414 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 383 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 797 คน

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดนิยามของตัวแปร และจำนวนข้อคำถามและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดลงในตารางระบุรายละเอียดของเครื่องมือวิจัย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างและจำนวนข้อคำถาม ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยแต่ละองค์ประกอบมีข้อคำถามองค์ประกอบละ 10 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นมา จากนั้นนำแบบวัดที่สร้างขึ้นมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถามเพื่อนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขแบบวัดให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) พบว่า ค่าดัชนี IOC ของแบบวัดมีค่า 0.20 – 1.00 จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.50 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยให้ครอบคลุมกับนิยามที่กำหนดไว้แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งเพื่อให้ได้แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 237 คน จากโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐของประเทศไทยจำนวน 1 โรงเรียน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 โรงเรียน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในของแบบวัดทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.81 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง สรุปได้ว่า แบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมามีคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบวัดฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครูศาสตร์ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ส่งแบบวัดให้กับผู้ประสานงานของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งแนบเอกสารคำชี้แจงเกี่ยวกับการแจกแบบวัดให้นักเรียนทำแบบวัด
4. กำกับติดตามแบบวัดคืนโดยการติดต่อกับผู้ประสานงานของแต่ละโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
5. ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบวัดที่ได้รับคืนมา และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปโดยคิดอัตราการตอบกลับของแบบวัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง และสัมประสิทธิ์การกระจาย เพื่ออธิบายระดับการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและลักษณะการกระจายข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

ระดับคะแนน ความหมาย

$< \bar{X} - SD$ มีการรับรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับต่ำ

$\bar{X} \pm SD$ มีการรับรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับปานกลาง

$> \bar{X} + SD$ มีการรับรู้ทางการเมืองจัดอยู่ในระดับสูง

2. การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดโดยการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ของแบบวัดทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยัน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล

2.3 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า ค่าความเที่ยงของแต่ละองค์ประกอบของแบบวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือ ความรู้ทางการเมือง (0.55) ทักษะทางการเมือง (0.65) และเจตคติทางการเมือง (0.69) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงค่อนข้างต่ำ เนื่องจากแต่ละองค์ประกอบมีจำนวนข้อคำถามที่น้อยคือองค์ประกอบละ 10 ข้อคำถาม เมื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดการรับรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.82 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง ค่าความยากอยู่ที่ 0.51 หมายถึงว่ามีระดับความยากอยู่ที่ระดับปานกลาง มีอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.47 ซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างดีมาก

1.2 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด โมเดลตัวบ่งชี้การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 108.24; df = 83; p = 0.53; GFI = 0.98; AGFI = 0.96; RMR = 0.03 และ RMSEA = 0.02) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานขององค์ประกอบทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สามารถเรียงค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง (ATTIT) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางการเมือง (SKILL) และองค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการเมือง (KNOW) มีค่าเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		t	R ²	สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบ
	SE	β			
องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง					
KNOW	0.04	0.83	10.00*	0.38	-
SKILL	0.04	0.91	12.57*	0.50	-
ATTIT	0.04	0.98	15.26*	0.60	-
Chi-square = 108.24; df =83; p = 0.53; GFI = 0.98; AGFI = 0.96; RMR = 0.03; RMSEA = 0.02					

หมายเหตุ: p < .05, <---->ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแยกตามสังกัดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนสังกัดในโรงเรียนสาธิตฯ และผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยภาพรวมของคะแนนการรู้ทางการเมืองของนักเรียนในโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบวัดการรู้ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสังกัดโรงเรียน

	โรงเรียน	โรงเรียนสาธิต	โรงเรียนสังกัด สพฐ.
ค่าสถิติพื้นฐาน			
Maximum		30	28
Minimum		3	2
Mean		15.79	14.85
Median		16.00	14.00
SD		6.06	5.63

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของนักเรียนแยกตามสังกัดของโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแยกตามสังกัดของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า นักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงที่สุด และพบว่าการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน มีค่าความเบ้เป็นลบ แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ซ้าย แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ

สำหรับผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแยกตามสังกัดของนักเรียนโรงเรียนในสังกัด สพฐ. พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านทักษะทางการเมืองสูงที่สุด และพบว่าการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมืองมีค่าความเบ้เป็นบวก แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้ขวา แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับความโด่งของการรู้ทางการเมืองทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีลักษณะความโด่งแบนกว่าโค้งปกติ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย การรู้ทางการเมือง รายองค์ประกอบของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน

องค์ประกอบ	โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐ					โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
	M	SD	sk	ku	CV%	M	SD	sk	ku	CV%	t
ความรู้ทางการเมือง	5.65	2.13	-0.29	-0.33	37.70	4.18	1.85	0.34	-0.22	44.26	10.48**
ทักษะทางการเมือง	5.93	2.44	-0.62	-0.53	41.15	4.75	2.15	0.00	-0.65	45.26	7.24**
เจตคติทางการเมือง	5.61	2.66	-0.12	-1.12	47.42	4.34	2.26	0.38	-0.58	52.07	7.23**

หมายเหตุ ** $p < .01$, * $p < .05$

จากตาราง 3 เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรแต่ละตัวของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนจำแนกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่า การรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตกับ การรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสังกัด สพฐ. ทุกองค์ประกอบ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการจำแนกนักเรียน ตามค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแต่ละองค์ประกอบ

เมื่อพิจารณาการจำแนกนักเรียนตามค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 797 คน พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองด้านความรู้ทางการเมือง ด้านทักษะทางการเมือง และด้านเจตคติทางการเมืองจัดอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ดังตาราง 4

ตาราง 4 การจำแนกนักเรียนตามค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	M	SD	จำนวน					
				สูง	ร้อยละ	ปานกลาง	ร้อยละ	ต่ำ	ร้อยละ
ความรู้	10	4.94	2.13	192	24.09	499	62.61	106	13.30
ทักษะ	10	5.37	2.38	302	37.89	385	48.31	110	13.80
เจตคติ	10	5.00	2.55	246	30.86	400	50.19	151	18.95

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของทั้ง 3 องค์ประกอบ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตฯ มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัด สพฐ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแต่ละองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ของการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ กับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบ	Mean	SD	Levene's Test for Equality of Variances		t-test		การ เปรียบเทียบ รายคู่
			F	p	t	Sig.	
1. ความรู้ทางการเมือง							
สาธิต	5.65	2.13	7.69	0.01	10.48**	0.00	สาธิต > สพฐ. sd
สพฐ.	4.18	1.85					
2. ทักษะทางการเมือง							
สาธิต	5.93	2.44	6.81	0.01	7.24**	0.00	สาธิต > สพฐ. sd
สพฐ.	4.75	2.15					
3. เจตคติทางการเมือง							
สาธิต	5.61	2.66	22.38	0.00	7.23**	0.00	สาธิต > สพฐ. sd
สพฐ.	4.34	2.26					

หมายเหตุ ** p < .01, *p < .05

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่น่าเสนอข้างต้น เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย แต่ยังมีบางประเด็นที่น่าสนใจจากการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. การพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Crick and Porter (1978) ได้กล่าวถึงการรู้ทางการเมือง (Political Literacy) ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ทางการเมือง (political knowledge) องค์ประกอบที่ 2 ทักษะทางการเมือง (political skills) และ องค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง (political attitudes) โดยองค์ประกอบเหล่านี้ต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กันไปและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน องค์ประกอบด้านความรู้ทางการเมือง ประกอบไปด้วย 5 ตัวชี้วัด

ได้แก่ อธิบายหลักของประชาธิปไตย เข้าใจและอธิบายสิทธิของตนเองในโรงเรียน เข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในการใช้เสรีภาพของตนเอง รู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน และรู้และเข้าใจคำว่าพลเมืองภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557, อ้างถึงใน สถาบันนโยบาย ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา, 2557) ซึ่งได้กล่าวถึงว่า การสื่อสารในระบอบประชาธิปไตยมีหลักการอย่างไร คนที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตยควรจะมีส่วนร่วมและร่วมมือกับผู้อื่นอย่างไร องค์กรและสถาบันต่างๆในระบอบประชาธิปไตยมีอะไรบ้าง พลเมืองนั้นไม่ได้หมายถึง คนทั่วไป แต่หมายถึงผู้ที่มีความรู้ มีข้อมูลข่าวสารเพียงพอและมีความคิดเห็นที่จะแสดงออก ที่จะมีส่วนร่วม ใช้เสรีภาพด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบด้านทักษะทางการเมือง ประกอบไปด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ประยุกต์ใช้หลักของประชาธิปไตยในการแก้ไขปัญหาต่างๆในโรงเรียน ปฏิบัติตามสิทธิของตนเองที่ได้รับ ใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล เข้าร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน และปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน สอดคล้องกับ มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558) ซึ่งได้กล่าวถึงว่า การใช้ประชาธิปไตยควรจะมีหลักการเสี่ยงข้างมากและเคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย การใช้สิทธิจะต้องไม่ละทิ้งหน้าที่ ใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ และ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2557, อ้างถึงใน สถาบันนโยบาย ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา, 2557) กล่าวว่า การจะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้จะต้องรับรู้และติดตามการเคลื่อนไหวทางการเมือง เสรีภาพเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

องค์ประกอบ ด้านเจตคติทางการเมือง ประกอบไปด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ เชื่อมมั่นในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตระหนักถึงการใช้เสรีภาพโดยไม่ทำให้อื่นเดือดร้อนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับ มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (2558) ซึ่งได้กล่าวถึงว่า ให้ความสำคัญในประโยชน์ของส่วนรวม มีจิตสำนึกรวมหมู่และทำงานเป็นหมู่คณะ มีทักษะการสื่อสารในระบอบประชาธิปไตย การแสดงความคิดเห็น และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พัฒนาความรู้ ความคิด จิตใจ พฤติกรรมและการทำงานของตนเองอยู่เสมอ

2. การวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้วยการทดสอบหาค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค อำนาจจำแนก และความยากง่ายของแบบวัด พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่าแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีค่าความเที่ยงอยู่ที่ 0.82 ซึ่งมีค่าความเที่ยงค่อนข้างสูง ค่าความยากอยู่ที่ 0.51 หมายถึงว่ามีระดับความยากอยู่ที่ระดับปานกลาง มีอำนาจจำแนกอยู่ที่ 0.47 ซึ่งสามารถจำแนกได้อย่างดีมาก (โชติกา ภาชีผล, 2555) ซึ่งถือว่าแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายฉบับนี้มีคุณภาพที่สามารถนำไปวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้

ผลการวิจัยยังตรวจสอบความตรงของของโมเดลการวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยองค์ประกอบด้านเจตคติทางการเมือง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้ปลูกฝังเรื่องการเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยว่าสามารถ

นำมาซึ่งบทสรุปให้ข้อยุติของปัญหาต่างๆ การตระหนักและเคารพสิทธิของผู้อื่น การตระหนักถึงการใช้เสรีภาพ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และมีจิตสำนึกในการเคารพกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน ทำให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยสงบ และจะกระทำการสิ่งใดจะคำนึงถึงผู้อื่นเสมอ และส่วนหนึ่งมาจากพฤติกรรมการเล่นแบบของเด็กดั่งในบทความของ สำนักบริหารยุทธศาสตร์ และบูรณาการการศึกษาที่ 3 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา (2552) ได้อธิบายการเรียนรู้ของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อมไว้ว่า การเรียนรู้ทางตรง เช่น การเลียนแบบ พบว่าค่านิยมในพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นกับเด็กส่วนใหญ่มาจากการเลียนแบบบิดา มารดา และบุคคลเหล่านี้ให้ความใกล้ชิดและมีความสำคัญต่อชีวิตของพวกเขา เด็กจึงเกิดทัศนคติทางการเมืองมาจากการเลียนแบบ และจากงานวิจัยของ ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์ (2548) ได้เคยค้นพบว่า บุคคลอาจจะมีระดับของทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้องหรือเหมาะสม ที่มากไปกว่าระดับของความรู้อีกเป็นได้

3. การเปรียบเทียบการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐกับ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยแยกตามสังกัดของโรงเรียน พบว่า การรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า การรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทุกองค์ประกอบและทุกตัวชี้วัด ซึ่งจากการเก็บข้อมูลในงานวิจัย พบว่า ข้อมูลพื้นฐานเรื่องรายได้ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีรายได้มากกว่า 100,000 บาท ต่อเดือน ในขณะที่รายได้ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่อยู่ที่ 5,001 – 10,000 บาท ซึ่งจากข้อมูลนี้พบว่า เศรษฐฐานะของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐของประเทศไทยสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปัจจัยด้านเศรษฐฐานะของผู้ปกครองมีผลต่อการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับสมมติฐาน และผลงานวิจัยของ Carol และ Cella (1997) ได้เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการรู้ทางการเมือง มาจาก ส่งผลได้ชัดเจนที่สุดคือ เพศ เกรดเฉลี่ย เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง ที่เป็นตัวแปรเริ่มต้น ส่งผลไปสู่การรู้ทางการเมืองให้เกิดขึ้นกับตัวของบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสามารถนำแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายไปใช้วัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างการรู้ทางการเมืองของนักเรียน และเป็นการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นตั้งแต่ในวัยเด็กหรือวัยประถมศึกษา จะทำให้อนาคตประเทศได้พลเมืองที่มีความเข้าใจต่อระบบการขับเคลื่อนประเทศ

2. การรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 3 องค์ประกอบควรได้รับการพัฒนาควบคู่กันไป คือ ความรู้ทางการเมือง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานทางการเมืองในเรื่องต่างๆ เพื่อ

นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ องค์ประกอบที่ 2 คือ ทักษะทางการเมือง เมื่อนักเรียนมีความรู้ทางการเมืองแล้ว นักเรียนควรได้รับการฝึกปฏิบัติ นำไปใช้จริง เพื่อเกิดการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 3 เจตคติทางการเมือง ควรสร้างให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงการรู้ทางการเมือง คำนึงถึงผู้อื่น และตระหนักอยู่เสมอว่าการกระทำใดๆไม่ควรทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีการรู้ทางการเมือง ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการรู้ทางการเมืองนั้นควรได้รับการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องจาก ดังนั้นหากมีการวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ก็จะเป็นการพัฒนาการรู้ทางการเมืองของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงสาเหตุที่ค่าเฉลี่ยการรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐจึงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า การรู้ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้นำสาเหตุดังกล่าวไปปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนานักเรียนต่อไป

3. ในการพัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในครั้งต่อไป ควรศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการรู้ทางการเมืองที่แตกต่างจากงานวิจัยนี้ เพื่อจะได้พัฒนาแบบวัดการรู้ทางการเมืองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีความหลากหลายทางทฤษฎี ทางองค์ประกอบการรู้ทางการเมือง และตัวบ่งชี้ที่แตกต่างออกไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *จำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ในระบบโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ระดับการศึกษาและเพศ ปีการศึกษา 2559* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นจาก <http://www.mis.moe.go.th/mis2015/index.php>
- กุลชลี จงเจริญ และ อัญชลี ทวีโสภณ. (2552). *การรับรู้และการเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 2* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- โชติกา ภาษีผล. (2555). *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบุลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2557). ผลของการกล่อมเกลากิจการทางการเมืองของประชาชนไทย: ความโน้มเอียงทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมือง. *มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 7(2), 106-119.
- มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย. (2558). *การเมืองเรื่องของพวกเขา*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย.
- ยุทธพงษ์ เชื้อนแก้ว. (2559). ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 3(2), 89-112.
- เยาวภา ประคองศิลป์. การเรียนรู้ทางการเมือง แนวทางหนึ่งในหลักสูตรสังคมศึกษา. *วารสารวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ*, 2(10), 1-9.

สถาบันนโยบายศึกษา ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา. (2557). *แนวทางการศึกษาเพื่อสร้าง พลเมืองใน สังคมประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: พี.เพรส.

อนุกุล จินตรักษ์. (2559). การรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 2(1), 226–240.

ภาษาอังกฤษ

Cassel, C. A., & Lo, C. C. (1997). Theories of political literacy. *Political Behavior*, 19(4), 317-335.

Crick, B., & Porter, A. (1978). *Political education and Political literacy*. London: Longman.

Bosse Chitty, R. C. (2015). *The development of children's political competence in a primary school: a quest* (Doctoral Dissertation, University of the West of England). Retrieved from <http://eprints.uwe.ac.uk/25096/>